

Duurzame ontwikkeling

Het boek duurzame ontwikkeling van Niko Roorda is mij aangeraden door Aart van den Dool. Ik volgde de studie Chemische Technologie waarbij ik tijdens mijn studie een minor heb gevolgd over duurzame technologie. Ik dacht dat ik na deze minor alles wist op het gebied van duurzaamheid. Zoals de naam van de minor al verraadde was de minor vooral gericht op de technische aspecten, gericht op bio-energie, ofwel energiebronnen. Het boek duurzame ontwikkeling van Niko Roorda gaat echter veel dieper in op het begrip 'duurzaamheid' waarin het technische aspect van duurzaamheid maar een onderdeel is van een enkel hoofdstuk.

In het eerste hoofdstuk maak je kennis met duurzame ontwikkeling waarbij al snel duidelijk wordt dat de schrijver alles in verband met elkaar ziet. Het boek leert je dan ook analytisch denken op het gebied van duurzame ontwikkeling en laat daarbij zien dat sommige problemen complexer zijn dan vaak wordt gedacht. De 3 p's wat staat voor people, planet en profit staat in het boek centraal. De samenhang tussen deze 3 p's hebben invloed op alle factoren op het gebied van mensen, planeet/milieu en economie. Op dit moment bestaat er een onbalans waarbij profit (de economie) boven de mens en milieu wordt geplaatst. Deze onbalans wordt veroorzaakt door weeffouten in de samenleving, deze weeffouten voorkomen een juiste balans van de 3 p's. Weeffouten kunnen ontstaan door positieve- en negatieve terugkoppelingen. Een voorbeeld van een versterkte positieve en negatieve terugkoppeling is de toenemende ongelijkheid van inkomen: armen worden steeds armer en rijken worden steeds rijker in dit geval. Efficiency speelt een belangrijke rol in de economie waardoor met zo weinig mogelijk middelen zo veel mogelijk winst gemaakt wordt. Wanneer de efficiency te ver doorslaat kan dit leiden tot onmenselijkheid zoals kinderarbeid, dit is ook een weeffout in het systeem.

In hoofdstuk vier van het boek wordt er voor het eerst gekeken naar de positieve ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid. Deze positieve ontwikkelingen worden krachtbronnen genoemd. Vooral de samenwerking tussen verschillende landen en partijen wordt als een krachtbron op het gebied van duurzame ontwikkelingen gezien. Zo is er sinds de oprichting van de Europese Unie een goede band opgebouwd tussen de Europese landen onderling. Sinds de oprichting van de op dit moment grootste internationale organisatie de Verenigde Naties, zijn er grote stappen gemaakt op het gebied van duurzame ontwikkeling, waardoor een betere samenhang ontstaat tussen de 3 p's.

Het nadeel van grote organisaties is dat er op lokaal niveau minder zeggenschap ontstaat, wat de democratie kan aantasten. De civil society (gemeenschap van burgers) biedt een tegenwicht aan een proces van globalisering waarin landen, reusachtige internationale organisaties en multinationals steeds meer invloed krijgen. Ze vormen een essentieel onderdeel van de democratie, waardoor dit meer betekent dan alleen eens in de 4 jaar stemmen. Door internet ontstaat er zelf global civil society.

De natuur levert ons grondstoffen, op dit moment wordt er vooral gebruik gemaakt van eindige resources, het is dan ook de bedoeling dat deze eindige resources worden beschouwd als een opstap naar een situatie waarbij ze vervangen worden door hernieuwbare grondstoffen (substitutie).

Verder levert de natuur chemische stoffen voor bijvoorbeeld de ontwikkeling van nieuwe medicijnen of materialen. Ook levert de natuur mogelijkheden voor rust, ontspanning, recreatie, poëzie, toerisme en levert de natuur bescherming, zoals de ozonlaag.

In hoofdstuk vijf van het boek wordt er gekeken naar verschillende delen van de wereld en de daarbij behorende ontwikkelingen van de laatste decennia. De verschillen maar ook de samenhang tussen deze gebieden van de wereld komt hierbij aan bod. In China is de economie de laatste jaren sterk gegroeid net als het inwoners aantal. De regering in China maakt gebruik van een zogenaamde 'top-down' aanpak, waarbij de 'p' van people niet belangrijk wordt bevonden, oftewel de mensen niet in alle vrijheid kunnen leven, er heerst een dictatuur. Het voordeel van deze aanpak is de 'een-kind' politiek, waardoor de mensen in China maar 1 kind mogen krijgen om de overbevolking tegen te gaan. Er wordt verwacht dat India over een paar jaar meer inwoners heeft dan China. In India heerst wel net als in Europa een democratie en net als in China is de economie fors gegroeid de laatste jaren. De forse groei van de bevolking kan in India en in Afrika grote problemen veroorzaken met als gevolg met name in Afrika (waar de economische groei achterblijft) waar dit leidt tot verhongering. Dat de economische groei in Afrika achter blijft is deels de schuld van de Afrikanen, een ander deel van deze schuld ligt bij de Westerse landen. Zo veroorzaakt de Westerse wereld: schuldenlast, afwenteling van milieu effecten, steun aan dictatoriale regimes en cultuurschade door multinationals en toerisme.

In hoofdstuk 6 wordt er gekeken naar de toekomst van de duurzame ontwikkeling in de wereld. Om de toekomst te bepalen is het verstandig om te leren van het verleden. Uit de geschiedenis blijkt dat door overbevolking mens en natuurgebieden zijn uitgestorven. De toekomst wordt tegenwoordig op een wetenschappelijke manier benaderd d.m.v. bijvoorbeeld groeimodellen. Deze groeimodellen laten zien dat een constante groei van de economie niet mogelijk is. Ook dit is een weeffout in het economisch systeem, continue groei is noodzakelijk, maar tegelijk onmogelijk op de lange termijn vol te houden. Een bevolkingsgroei van een bepaalde regio in de wereld bestaat uit een aantal fasen: intrede landbouw, mechanisering, verbetering hygiëne, toegenomen welvaart (dat een pensioen stelsel mogelijk maakt) en een evenwichtspunt. Verschillende regio's in de wereld bevinden zich in een verschillende fase. De Westerse wereld bevindt zich op dit moment op het evenwichtspunt.

Hoofdstuk 7 gaat over het klimaat en over energiewinning. Vanuit mijn opleiding chemische technologie en het vak Aardrijkskunde wat ik op de middelbare school heb gehad wist ik al veel over dit hoofdstuk. Toch heb ik nieuwe dingen geleerd door het lezen van dit hoofdstuk. Zo wordt naast alle klimaat problemen en nieuwe duurzame technologische ontwikkelingen gesproken over hoe wij deze technologische ontwikkelingen moeten toepassen, om een duurzame ontwikkeling door te maken de komende jaren. Andere belangrijke punten naast deze nieuwe technologische ontwikkelingen zijn aanpassingen in de leefstijl van de mens en politieke en economische instrumenten, zoals verdragen en emissierechten.

Als onderneming kan worden bijgedragen aan de duurzame ontwikkeling door maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Op de Dow Jones Sustainability index staan internationaal toonaangevende ondernemingen die duurzaamheid centraal hebben gesteld in hun beleidsvoering. Deelname aan deze index geeft een goede reputatie voor de onderneming, waardoor dus ook hogere aandelen. Duurzaam ondernemen is in dit geval goed voor people, planet en profit. Een piramide van

Maslow geeft de motieven weer voor duurzaam ondernemen. Verantwoord maatschappelijke ondernemingen doen aan integraal ketenbeheer, er wordt hierbij gekeken naar de gehele materiële kringloop (binnen en buiten het bedrijf), dit wordt "cradle to cradle" genoemd. Alle competenties die een onderneming nodig heeft om maatschappelijk verantwoord te ondernemen wordt weergegeven in het VESTIA+D-model. In dit model komen de volgende competenties aan bod: verantwoordelijkheid, systeemgerichtheid, persoonlijke inzet, emotionele intelligentie, toekomst gerichtheid en actievaardigheid.

Het boek laat zien dat duurzame ontwikkeling een breed begrip is, die van toepassing is op verschillende onderwerpen. Om goede duurzame oplossingen te vinden is het noodzakelijk om beurtelings het gehele systeem te bekijken zoals de samenhang tussen people, planet en profit, om hierna in te zoomen op afzonderlijke deelsystemen en details, om vervolgens weer uit te zoomen op het grotere geheel. Eenzijdige oplossingen helpen niet mee aan een duurzame ontwikkeling wanneer er niet gekeken wordt naar de gevolgen van deze 'oplossing'. Interdisciplinaire samenwerking tussen verschillende landen, organisaties, ondernemingen en bevolkingsgroepen is dan ook van essentieel belang bij het ontwikkelen van een duurzame samenleving, waarin people, planet en profit in een evenwichtige balans tot hun recht komen!

Mike de Jonge